

Головним принципом державної політики в галузі промислової безпеки та охорони праці є дотримання конституційних прав громадян на безпечні та здорові умови праці.

Держпраці ставлять акцент на превентивній роботі для запобігання нещасних випадків на виробництві. У цьому контексті особливої ваги набуває питання підвищення рівня культури безпеки праці шляхом пропагування безпеки праці та способів запобігання виникненню ризиків виробничого травматизму, професійних захворювань та аварій на виробництві, формування відповідального ставлення працівників до особистої безпеки та безпеки оточуючих, а також до виробничого середовища.

Основна мета проведення превентивних заходів з охорони праці – привернення уваги керівників та робітників підприємств до питань охорони праці, запобігання нещасним випадкам на виробництві та професійним захворюванням, ознайомлення із заходами безпеки, передбаченими вимогами нормативно-правових актів з охорони праці.

Експлуатація систем газопостачання промислових і сільськогосподарських підприємств, котельнь, підприємств комунально-побутового обслуговування виробничого характеру повинна виконуватись відповідно до вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці, а саме: Закон України №2694 «Про охорону праці», НПАОП 0.00-1.76-15 «Правила безпеки систем газопостачання», НПАОП 0.00-5.11-85 «Типова інструкція з організації безпечного виконання газонебезпечних робіт» та інші.

Роботи в замкнутому просторі відносять до газонебезпечних робіт, тому що під час їх проведення можлива або не виключена можливість виділення в робочу зону вибухонебезпечних чи шкідливих парів, газів, інших речовин, здатних викликати вибух, загоряння в кількостях, що перевищують граничнодопустиму концентрацію.

Дія цих законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, діяльність яких пов'язана з будівництвом, ремонтом, розширенням, реконструкцією, технічним переоснащенням, експлуатацією систем газопостачання, а також роздрібною торгівлею зрідженим вуглеводним газом у балонах.

Система газопостачання - технічний комплекс, до складу якого входять:

- газопроводи і споруди на них;
- газовикористовуючі установки, резервуарні, групові та індивідуальні установки зріджених вуглеводневих газів, а також газифіковані житлові та громадські будинки;
- газорегуляторні пункти та установки;
- вузли обліку газу;
- газифіковані промислові, сільськогосподарські та інші підприємства, котельні;
- засоби електрохімічного захисту від корозії;
- допоміжне технологічне обладнання, що забезпечує роботу системи газопостачання;

Аналіз нещасних випадків за 2023 рік показав, що за видами подій найбільша кількість нещасних випадків припадає на:

1. наслідок обстрілу військами РФ (23) – 46 % від загальної кількості постраждалих на підприємствах галузі;
2. пригоди (події) на транспорті (01.1) - 18 % від загальної кількості постраждалих на підприємствах галузі;
3. навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою (14.0.0) - 9 % від загальної кількості постраждалих на підприємствах галузі);
4. утоплення (12.0.0) - 9 % від загальної кількості постраждалих на підприємствах галузі;
5. обвалення та обрушення породи, ґрунту тощо (03.2.0) – 9 % від загальної кількості постраждалих на підприємствах галузі;
6. дія рухомих і таких, що обертаються, деталей обладнання, машин і механізмів (04.1) – 9 % від загальної кількості постраждалих на підприємствах галузі;

Від загальної кількості зареєстрованих випадків травматизму, не пов'язаних з військовими діями, найвищий ризик травмування працівників газового господарства склався під час проведення робіт з локалізації витoku газу на ділянці підземного газопроводу, коли сталося обрушення ґрунту на глибині 2,5 м, внаслідок чого загинули двоє слюсарів з аварійно-відновлювальних робіт у газовому господарстві

4 грудня під час проведення аварійних робіт загинули двоє слюсарів з аварійно-відбудованих робіт у газовому господарстві Харківської міської філії ТОВ «Газорозподільні мережі України».

Основними причинами травмування під час виконання робіт у замкнутих просторах є:

- незадовільна організація робіт відповідальними особами; виконання робіт без оформлення нарядів-допусків;
- не проведення приладової перевірки повітряного середовища перед виконанням газонебезпечних робіт;
- незабезпечення працівників засобами колективного та індивідуального захисту та/або невикористання їх працівниками під час виконання ними робіт підвищеної небезпеки;
- допуск до виконання робіт підвищеної небезпеки осіб, які не пройшли навчання, інструктажів з охорони праці;
- низький рівень виробничої дисципліни, культури виробництва, безвідповідальність посадових осіб та безпечність виконавців робіт підвищеної небезпеки: під час виконання земляних робіт не були вжиті заходи щодо кріплення стінок траншеї, або улаштування укосів, відповідно до вимог ДБН А.3.2-2-2009, неналежним чином здійснювався нагляд відповідальних осіб за безпечне виконання аварійно-відбудованих робіт на глибини понад 2 метри за підлеглими працівниками на вищезазначеному об'єкті

Усі зазначені причини нещасних випадків належать до організаційних.

Організаційні заходи, якими досягається безпека робіт:

Роботодавець повинен одержати дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки відповідно до вимог Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року N 1107

До виконання робіт в замкнутому просторі допускаються працівники не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, інструктажі, навчання та перевірку знань з охорони праці. Періодична перевірка теоретичних знань і практичних навичок працівників повинна проводитися не рідше одного разу на 12 місяців. Працівники, які не пройшли перевірку знань з охорони праці, не можуть бути допущені до самостійної роботи в замкнутому просторі.

Роботи у замкненому просторі мають проводитись виключно кваліфікованим персоналом, який забезпечений всіма необхідними засобами індивідуального захисту (ізолюючими протигазами, рятувальними поясами з лямками, спецодягом тощо) та колективного захисту (газоаналізаторами та/або газосигналізаторами, ліхтарями тощо).

Роботодавець організовує проведення медичних оглядів працівників певних категорій під час приймання на роботу (попередній медичний огляд) та протягом трудової діяльності (періодичні медичні огляди) відповідно до вимог Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року N 246, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за N 846/14113.

Роботодавець організовує:

- призначення працівників, відповідальних за безпечне проведення робіт;
- видавання наряду; видавання дозволу на підготовку робочих місць;
- підготовка робочих місць;
- нагляд під час виконання роботи; переведення на інше робоче місце;
- оформлення перерв у роботі та її закінчення.

Основні заходи безпеки:

Перед початком робіт в колодязях, траншеях необхідно провести аналіз загазованості на наявність шкідливих та небезпечних речовин та, при необхідності, забезпечити їх вентиляцію (перед спуском необхідно упевнитись у відсутності шкідливих і небезпечних газів за допомогою переносного газоаналізатора).

Виконувати роботи у замкнених (обмежених) просторах повинна бригада не менше ніж з трьох працівників.

Відкриті колодязі, траншеї повинні бути огорожені з метою запобігання потрапляння до них людей, тварин або наїзду транспортних засобів.

Під час виконання земляних робіт вжити заходів щодо кріплення стінок траншеї, або улаштування укосів, відповідно до вимог ДБН А.3.2-2-2009, а також вимог розробленої підприємством технологічної карти.

Заборонено копати без кріплення перезволожені, піщані, супіщані і лесові ґрунти; спускатись по розпірках кріплення, бо послаблення їх може призвести до обвалів ґрунту стінок траншеї, вибирати ґрунт методом підкопу, бо це може призвести до обвалу.

Під час спуску в колодязь або траншею, виконуючий роботу повинен надіти запобіжний пояс зі страхувальною мотузкою, яку повинен весь час тримати інші працівники, що знаходяться на поверхні. При цьому два робітники, які знаходяться не в зоні закритого простору, повинні страхувати безпосередніх виконавців робіт за допомогою рятувальної мотузки, яка прикріплюється до рятувального пояса та бути готовим виконати дії з порятунку працівника, який знаходиться у траншеї та надати допомогу. Всі засоби, які використовуються в роботі, повинні бути в справному стані та випробувані.

З моменту допуску бригади до роботи і під час проведення робіт з метою контролю за дотриманням правил безпеки відповідальний виконавець робіт здійснює нагляд. Виконавець робіт має увесь час перебувати на місці проведення робіт. Навіть короткочасне залишення членами бригади місця проведення робіт допускається тільки з дозволу виконавця робіт. Керівник робіт, оперативні працівники зобов'язані періодично, але не рідше ніж два рази за робочу зміну перевіряти, як члени бригади виконують вимоги правил безпеки.

Під час робіт у середині споруд категорично забороняється застосовувати відкритий вогонь, палити, запалювати сірники, перевіряти наявність газу вогнем. Роботи, пов'язані з можливим виділенням вибухонебезпечних газів, повинні виконуватись з застосуванням інструментів і пристроїв, які не дають іскру, для освітлення використовувати світильники напругою не вище 12 В у вибухозахищеному виконанні.

Для виконання робіт в колодязях, траншеях робітники повинні забезпечуватись шланговим протигазом марки ПШ-1 з набором масок та шлангом, довжина якого повинна бути більше глибини закритого простору.

Про виявлені несправності та невідповідності, що можуть вплинути на безпеку праці, інформувати керівника робіт і не приступати до роботи, доки їх не буде усунено.

Висновок - Неухильне та осмислене виконання усіх організаційних і технічних заходів щодо створення безпечних умов проведення робіт дозволить суттєво знизити ризики настання нещасних випадків. Лише дотримуючись усіх вимог правил охорони праці можна гарантувати безпеку для працівників та оточуючих!

Дізнавайтесь більше на <https://dsp.gov.ua/>

У разі виникнення питань, є можливість скористатися сервісом «інтерактивний інспектор» за номером: (093) 472 25 30 (вартість згідно з тарифами вашого оператора) або електронною поштою: info_smudsp@ukr.net